

CSENGETÉS

A Ménfőcsanakai Petőfi Sándor ÁMK lapja
2006. december

Szerkesztőség

Dömötör Tibor:

Karácsony

Karácsonykor:

Angyalok szállnak,
Híradást hoznak,
Béke jegyében,
Élet fényében,
Szentség lelkében,
Hívók hitében,
Krisztus képében
Földön jár az Isten.

Karácsonykor:

Harangok zúgnak,
Szent igék szólnak,
Imádság szárnyán,
Szíveknek vágyán,
Zsoltárok hangján,
Szeretet hídján,
Bocsánat útján
Mennyben jár az ember.

Sebestyén Bence 4.a

TALLÓZÓ

Karácsony a nagyvilágban
A szaloncukor története
Vendégeink voltak: Buda Ferenc költő
és Buda Ádám énekmondó
Versenyeredmények
Ovisaink oldala

Szeretetteljes karácsonyt kívánunk!
Szeretetteljes karácsonyt kívánunk!

Jeles napok decemberben

December 6. – **Miklós napja**

A Miklós név görög – szláv eredetű. Jelentése: győzelem. Szent Miklós a kisázsiai Myra városának püspöke volt. A legenda szerint pénzét és ajándékot tett a szegény házak ablakába. Szent Miklós a pékek, gabonakereskedők, az ügyvédek és a halászok védőszentje.

December 13. – **Luca napja**

A Luca név latin – magyar eredetű. Jelentése virradatkor született. Ezen a napon a fiatal legények kotyolni indulnak. Köszöntőt mondanak, amelyben bőséget, jól tojó tyúkokat kívánnak.

December 24. – **Ádám, Éva napja, Szenteste**

Mindkét név héber eredetű. Ádám azt jelenti: földből való, vörös; Éva pedig élet, életet adó. Ekkor születik meg Betlehemben a Megváltó, a kis Jézus.

December 31. – **Szilveszter napja**

A Szilveszter név latin eredetű. Jelentése: erdei, erdő mellett lakó. Az óévet búcsúztató nap.

Smercsék Enikő 5. b

A karácsonyi ünnepkör szokásai

Advent

A karácsonyt megelőző négy hét a Messiás-várással telik. Adventi koszorút készítenek, virágokból, tobozokból, amelyen advent négy vasárnapját négy különböző színű gyertya jelképezi.

Lucázás

A babona szerint december 13-án, Luca napján kezdték faragni a Luca-széket, amelyet kilencféle fából készítettek, és minden nap dolgoztak rajta, hogy karácsonyra elkészüljön. A hiedelem szerint, aki az éjféle misén e székre felállt, felismerte a boszorkányokat.

A Dunántúlon a mai napig szokás Luca napján az úgynevezett kotyolás. A fiatal legények sorra járnak a házakat, mondókaival, ráolvasással elvarázsolják a tyúkokat, hogy egész évben jól tojjanak.

Pásztorjárás

December 24-én, általában délelőtt vagy kora délután a pásztorok — hónapok alatt vesszőköteggel - házról házra járnak, és egészséget, boldogságot, az állatok körében bőséges szaporulatot kívánnak.

A pásztor a bal hóna alatt viszi az aprószenteket ábrázoló képeket, jobb kezében botot tart, vagy kolompot ráz, illetve ostort pattogat. Úgy tartják, a lármától sok malac, borjú születik majd.

Regölés

Jelmezbe öltözött fiúk házról házra járnak, regös hangszerekkel — köcsögduda¹, láncos bot² — kísért énekkel kívánnak a ház lakóinak

bőséget, gazdagságot, sok boldogságot a következő évre.

¹köcsögduda: A köcsög bő szájú, öblös, füles cserépedény. Ennek szájára egy hártát feszítenek. A hártát középen kilyukasztják, és egy nádszálat szúrnak bele. Ha a nádszálat nedves kézzel húzogatják, megszólal a hangszer.

²láncos bot. Egy botra vaskarikát, láncot, csengőt szerelnek. Az ének ütemére földhöz ütögetik.

Betlehemezés

A betlehemezés a legelterjedtebb énekes szokás. Általában 12-14 éves legények adják elő a karácsony előtti estén. A betlehemesek végigjárják a házakat, és Jézus történetét mesélik. A történet eljátszása után a házigazda megvendégeli a betlehemeseket.

Korbácsolás (suprálás)

December 28-án, aprószentek napján a legények fűzfavesszőből font korbáccsal végigjárják a lányos házakat. Mondókát mondogatva a vesszőkorbácsokkal megcsapkodják a lányokat, hogy egészségesek, szófogadóak legyenek.

Smercsék Enikő 5. b

Karácsony a nagyvilágban

Anglia: December 24-én együtt díszítik a fát a családdal, majd a gyermekek az utcán éneklék el a megtanult karácsonyi dalokat, ezért cukorkát kapnak ajándékba. Az ünnepi ebéd elmaradhatatlan része a karácsonyi puding, ami egyáltalán nem olyan, mint nálunk.

A gesztenyével töltött pulyka sem hiányozhat az asztalokról. Nagybritanniában Christmas, azaz karácsony az év legfontosabb ünnepe. Az utcák, terek fényárban úsznak, turistalátványosság a Harrods áruház kirakata, amelyet több ezer világító gömbbel díszítenek. A Trafalgar Square-en megcsodálható hatalmas, díszes fenyőfa a norvég nép ajándéka a briteknek, II. világháborús segítségükért. Father Christmas telerakja ajándékokkal a stocking-ot. Father Christmas egyébként a kéményen keresztül érkezik, hagyományosan egyenesen a kandallóba pottyan. A gyerekek ajándékkérő leveleket írnak neki, amit a kandalló tüzebe dobnak, hogy így jusson el az Északi-sarkra.

Írország: december 13-án kezdik az ünneplést, ezt nevezik Little Christmas-nek, azaz Kis Karácsonynak. Karácsony napján gyertyákat állítanak az ablakokba, feldíszítik a karácsonyfát, whiskyt készítenek a Télapónak, a rénszarvasainak pedig répát, és elmennek a misére. December 25-én elfogyasztják az ünnepi ebédet, és kibontják a várva várt ajándékokat. Karácsony másnapján rendszerint lóversenyre mennek, vagy az utcán énekelnek, mulatnak.

Finnország: A Télapó, „Joulu Pukki”, mint tudjuk a lappföldi Rovaniemi városában él. Saját irodával, sőt postabélyegzővel rendelkezik. A gyerekek minden karácsonykor levelek tömegével halmozzák el.

A karácsony december 23-án kezdődik, még nem ünnepléssel, hanem munkával. Este miután a gyerekek lefeküdtek, a szülők előkészítik a másnapi ételleket, rendet, tisztaságot varázsolnak mindenhová.

24-én reggelinél a család körbeüli az asztalt. Hagyományosan fahéjas tejberizs a reggeli, amelybe egy szem mandulát rejtenek. Aki ezt megtalálja, nagyon szerencsés lesz a jövő évben, ha fiatal lány az illető, akkor közeli férjhezmenetelre számíthat.

A finnek természetközelsége és mély humánuma mutatkozik meg abban a szép szokásban, hogy karácsony napján megvendégelik a velük élő háziállatokat, illetve megetetik a fészkelő madarakat. Finnországban az asztalt éjszakára nem szedik le, hogy a karácsonyi manók is jóllakhassanak, ha éppen arra járnak.

Lengyelország: A karácsonyi ünnepek január 6-án, a háromkirályok napján érnek véget, ám az ünnep csúcspontja itt is a karácsonyi szenteste, amikor királynak, ördögnek, angyalnak és pástornak öltözött gyerekek lepik el az utcákat. Házról házra járva sütit és pénzt kapnak.

Oroszország: A gyerekeknek sokat kell várni, hogy felállíthassák és feldíszíthessék a fenyőfát. Náluk ugyanis, december 25-26 helyett csak január—6-án, vízkeresztkor tartanak nagy ünnepet.

Ausztria: A bécsi utcákon karácsonyi zene szól, a főtereken óriási karácsonyfákat állítanak. Bécs híres a „kis Jézus búcsúja” nevű karácsonyi búcsúról, a városháza körül elterülő varázslatos karácsonyi parkról, ahol a rengeteg játék és színes program mellett jégpálya és kisvasút várja a gyerekeket, akik, mielőtt a vonatra felszállnak, levelet írnak a Jézuskának.

Csehország: Úgy tartják, hogy szenteste csodák történnek, ezért az éjszaka megsúghatja a jövőt. Karácsonykor a Mikulás hozza az ajándékokat, az ő érkezését a gyermek Jézus jelzi kis csengettyűjével.

Olaszország: Vidékenként különbözőképpen ünneplik a karácsonyt. Észak-Olaszországban a Téalapó, vagy a kis Jézus viszi szerte az ajándékokat a gyerekeknek. Rómában egy Befana nevű seprűnyélen közlekedő jóságos öreg boszorkány juttatja el a csomgokat a gyerekekhez a kéményeken át.

Görögország: A karácsony 12 napot felölelő folyamatos ünnep. A december 25-től január 6-ig terjedő időszakot Dodekameronak (jelentése 12 nap) nevezik. Ebben benne foglaltatik mindhárom ünnep, a karácsony, az újév és a vízkereszt.

A görögöknél a karácsonyi ünnepekörhöz nagyon sok legenda, mese, babona kötődik. Azt tartják, a Föld mélyén gonosz manók élnek – nevük kalikandzarosz -, akik azzal foglalatostkodnak év közben, hogy a Földre jöjjenek most már az embereket bosszantani. A házban aztán szörnyű ramazurit csapnak, törnek-zúznak, eleszik az emberek elöl az enivalót, Ezért távol kell őket tartani a háztól, és mivel a tűztől nagyon félnek, a házi tűzhelyben a láng soha nem aludhat ki. Vízkeresztkor aztán a pap által megszentelt víz bűvös ereje visszaüzi őket oda ahonnan jöttek, a Föld gyomrába.

Egyesült Állomok: Jellegzetes amerikai ünnep a Hálaadás, amely november utolsó csütörtökén van. Minden család összegyűlik ezen a napon és pulykák milliói sülnek a konyhákban. Ilyenkor emlékeznek az 1620 novemberében az újvilágba érkező zarándokokra. A következő héten kezdődik a karácsonyi készülődés. A Fehér Ház elöl hatalmas karácsonyfát állítanak, amelyen a gyertyákat az elnök felesége gyűjtják meg. A családok közösen töltik a szentestét, az ajándékokat pedig Santa Claus hozza. Amerikában a karácsony népiünnepély. Ajándékozási lázban égnek. A zoknikat a kandalló fölé akasztják, Santa Claus ebbe teszi az ajándékokat karácsony estéjén.

Szántó Gábor, Kapuvári Attila 5.b

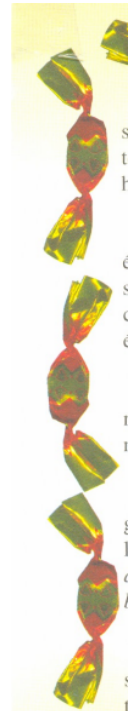
A szaloncukor története

A karácsonyfa elmaradhatatlan dísze a szaloncukor, már több mint 150 évvel ezelöl is készült, de csak az 1900-as évektöl vált divatossá. Nevét onnan kapta, hogy a régi polgári lakások fogadósobájában, azaz a szalonban karácsonyfát állítottak, s rá díszes, ízletes édesség, szaloncukor került. Jókaí Mór még „szalonczuckedli”-nek nevezte, ugyanis a cukorka szó a német zucker (cukker) szóból ered. 1891-ben Hegyesi József magyar-francia szakács már 17-féle szaloncukrot készített. Lehet karamellás, csokis, zselés, epres, kókuszos, hogy csak a legismertebb szaloncukorfajtákat említsük. Ez a jellegzetes karácsonyi csemege híres mestercukrászok mülhelyeiben született a múlt században. Dédnagyanyáitok otthon is elkészítették, söt maguk csomagolták zsírpaperba. A papír végét gondosan

bevagdoszták, majd sztaniolba csomagolták a cukrot. A régi szaloncukor csomagoló sztaniolpapírt harmincféle színben készítették. Vannak olyan országok a világon, ahol nem is ismerik a szaloncukrot.

Smercsék Enikő 5.b

Bütyköldé

A karácsony a szeretet ünnepe. Anya, apa, a nagyszülők az általatok készített apró ajándékoknak örülnek a legjobban. Íme, néhány könnyen elkészíthető meglepetés.

Karácsonyi angyal kellékei: rózsaszín átlátszó papír, 6 cm átmérőjű hungarocell golyó, vízfesték, vagy tempera, ecset, ragasztó, olló, körző, vatta.

A készítés menete: Vágjunk ki egy 10 cm-es sugarú kört a rózsaszín papírból.

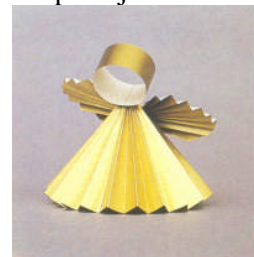
A köröket hajtsuk fél, majd negyed - és végül nyolcad körré, majd bontsuk szét őket. Ez lesz az angyalka ruhája. A hungarocell golyót tűzzük hurkapálcára és fessük át rózsaszín festékkel. Ha megszáradt, fessük rá az angyalka arcát. Ezután ragasszunk egy kevéske vattát a fejére, ez lesz a haja.

Illesszük össze az angyalka testét és fejét. Ehhez fúrjunk lyukat a fejbe. A fej alá ragasszunk fel a ruhát, az angyalka ezáltal a ruha alján meg tud állni.

Kedvenc fotóm képkkeretben:

Kellékek: színes karton, olló, selyem, vagy krepp-papír, ragasztó, képakasztó, fénykép

Készítés menete: Vágjunk ki egy szív, vagy tetszőleges alakú keretet a kartonból. Gyúrjunk apró golyókat a darabkákra tépett selyempapírból. Szakaszonként kenjük meg a keret színoldalát ragasztóval és nyomjuk rá az apró papírgolyókat. A fényképet hátulról ragasszuk a keretre, majd a fotó túlnyúló részeit óvatosan vágjuk le az ollóval.

Szénássyné Téglás Anikó (művelődésszervező)

Programajánló

November elején indult Kállai Krisztina vezetésével a rajz- és festő szakkör. Ha szeretsz rajzolni és érdekel a képzőművészet, akkor itt a helyed a rajzkörben. Kriszti néni megismertetett bennünket a ceruzával, a pasztellel, a szénnel, később majd az akvarell festéssel is megismerkedünk, és a tájképfestés örömeit is megismerhetjük. Kriszti néni megígérte, hogy képeinkből egy kiállítás készül. A képeket majd eladjuk, és a pénzt a győri Gyermekkorháznak szánjuk. Kriszti néni örömeire egyre többen jelentkeztek a szakkörre. Ha kedved van Te is gyere hozzánk!

Bezerédj-kastély
9012 Ménfőcsanak,
Kisdobos u. 1-5.
info@bezeredj-
kastely
+36-96-556-207
+36-20-4688-986

Szénássy Célia 3.b.

Karácsonyi koncert a Richter-teremben

Iskolánk negyedik, ötödik osztályos tanulói és az énekkarosok vehettek részt idén a Győri

filharmonikusok által szervezett karácsonyi koncerten. Külön busz vitt be bennünket Győrbe. Mozart Kis éji zene című műve mindannyiunknak ismerős volt, szívesen hallgattuk. A bemondó néni figyelmeztetett bennünket, hogy amíg egy zeneműnek nem ér a végére a zenekar, addig nem szoktak tapsolni. Így Csajkovszkij Diótörő szvitje alatt már csendben vártuk az egyes tételek megszólalását. Itt is hallottunk ismerős dallamot, hiszen ez a zene is gyakran hallható tv-ben, rádióban. Az utolsó műsorszám Csajkovszkij Anyegin című művéből egy tánc volt. Az vidám hangulatával, gyors tempójával nyerte el tetszésünket. Hallottam, hogy az ötödikesek

megkeresték az énekórán megismert hangszereket, és érdeklődéssel figyelték az ismeretleneket is. Mi éreztük kellemetlenül magunkat, amikor egy társaság még a műsor vége előtt kiment a nézőtérről. A műsorvezető néni nagyon tapintatosan figyelmeztetett, hogy ez nem illő viselkedés. A zenekarnak köszönjük szép élményt, Tusi néninek, Zsuzsa néninek és az osztályfőnökeinknek a szervezést. Kedves karácsonyi ajándékot kaptunk ezzel a szép hangversennyel!

Nagy Anita, Szántó Vivien 8.b

Téli madáretetés

Akkor kell etetni a madarakat, amikor a kemény fagy beköszönt. Különösen örülnek a sok energiát tartalmazó szalonnának, a különböző olajos magvaknak. A napraforgót nagyon szeretik, de bármilyen más olajat tartalmazó magvat szívesen elfogyasztanak. Fűzzünk fel egy zsinigre földimogyorót, dióbelet, s ezt a füzért akasszuk egy faágra. Egyszerű és hasznos megoldás, ha

egy műanyag krumplihálóba földimogyorót teszünk, majd szintén kiakasztjuk egy ágra. Tehetünk a hálóba zsiradékból és magvakból gyúrt gombócokat is. Etetőnek megteszi egy nagyobb méretű lopótök vagy műanyagflakon, ha oldalába egy megfelelő nagyságú lyukat vágunk, s feltöltjük vegyes telelő eleséggel. Tehetünk bele napraforgót, tökmagot, földimogyorót, kendermagot, de elkelnek a búzaszemek és a kukoricadara is, ha nincs más. Igényesebb és tartósabb megoldás a deszka madáretető.

A téli madáretetők leggyakoribb látogatói a kékcinkék és a széncinkék. Megbízható vendégek még a házi verebek, a mezei verebek, a feketeirigók és a csuszkák.

Madár Zsanett, Kónyi Annamária 5.b

Milyen fenyőt válasszunk karácsonyfának?

A karácsonyi fenyőfa állítás hagyománya lassan már 200 éves múltra tekint vissza hazánkban. Sokak számára a lucfenyő „a karácsonyfa”, talán azért, mert az első karácsonyfát állító Brunsvik Teréz is egy lucfenyőt díszített fel. Napjainkban azonban többféle fenyő közül lehet választani. Nézzük meg néhány jellemzőjét.

Lucfenyő: Kecses a koronája, szép a lombozata, levelei túszerűek, kellemes fenyőillatot áraszt. Karácsonyfaként nagy hátránya, hogy tűlevelei megszáradva lehullanak, ami a meleg lakásban néhány nap alatt bekövetkezik.

Ezüstfenyő: Rövid tűlevelei ezüstös színűek, szúrósak. Színét annak köszönheti, hogy tűleveleit vastag viaszréteg borítja. Hátránya karácsonyfaként, hogy nincs illata, és a meleg lakásban a levelei egy hét után hullani kezdenek.

Normandiai fenyő: Karcsú, szép alakja van, formás koronája, sötétzöld a túlomb színe. Tűik megszáradva sem hullanak le, szinte ráaszalódnak az ágakra.

Tegyünk a környezetünkért és magunkért!

Iskolánkban idén is megrendezésre került az Egészség-nap. Hagyományainkhoz híven most is vetélkedőként mérhették össze tudásukat az osztályok.

Először egy feladatlapot kapott mindenosztály, amely az egészséges táplálkozással kapcsolatos kérdéseket tartalmazta. Ezután néhány ügyes kezű gyerek az iskola szabadban lévő focipályájára igyekezett, ahol közlekedési szituációkat kellett rajzolniuk. Ez volt az aszfaltrajzverseny, amelyet mindenki élvezett, és a művek is remekül sikerültek. Eközben egy mentőautó gördült be a pálya mellé, ahol a gyerekek osztályonként ismerkedhettek meg a kocsik belsejével és még kérdezhetek is a mentősöktől. Ezt követte egy rövid bűvészbemutató, majd elkészíthették a miniszendvicseket. Az Egészség-nap szemétszedéssel zárult. Minden osztálynak kijelöltek egy területet az iskola környékén, amit meg kellett tisztítani a hulladékoktól. Így sok piszok tűnt el az árokpartról, az iskola udvaráról és a kastély parkjából is. Végezetül a kastély udvarában került sor az eredményhirdetésre. A díjazott osztályok nagyon boldogok voltak, de ezzel a nappal mindenki nyert: a gyerekek és a természet is. Gyakrabban is lehetne ilyen programot szervezni, mert jól éreztük magunkat.

Szántó Vivien 8.b

Vendégeink voltak

Buda Ferenc – Kossuth-díjas költő, Buda Ádám – énekmondó

Buda Ferenc Kossuth-díjas költő az Emlékszobában a kezében tartja Galgóczi Erzsébet bocharai kését, amely még mindig abban a tokban van, amit Ő készített.
„Látják én is itt vagyok évek óta ebben a szobában.”

Így találkozott Ménfőcsanakon 2006-ban a két Kossuth-díjjal kitüntetett irodalmár.

Az 1956-os események 50. évfordulója alkalmából láttuk vendégül rendhagyó irodalomórán és az Irodalmi Kávéházban Buda Ferenc Kossuth-díjas költőt, és fiát, Buda Ádám énekmondót.

- Hogyan élte meg az 1956-os eseményeket? Milyen szerepe volt benne?

- Húsz évesen éltem meg, s túl sok szerepem nem volt benne. /Nem szeretek a napi politikában részt venni./ Közkatonának jelentkeztem a Nemzetőrségbe. Arra ügyeltem, hogy a hétköznapi rend ne boruljon fel, ne bántsanak embereket, ne lopjanak, ugyanis mikor fellazul a törvény szövedéke, gyakran előfordul az ilyesmi. Aztán november 4-én a szovjetek megdöntötték a forradalmat. Aktív tevékenységem a versírás lett, a börtönben is. – November 4-e után íródott három versem miatt kerültem oda. Egy évet ültem Állampusztán. Pl.: a börtönben a kanál élével nyomtam bele a papírba a betűket. Szabadulásom után nem vettek vissza az egyetemre, sőt az összes felsőfokú tanintézetből kizártak. Segéd munkásként dolgoztam. 1963-ban az Elnöki Hivatal engedélyezte tanulmányaim folytatását Debrecenben.

- Mennyire határozták, határozzák meg verseit az átélt események, a börtönben töltött évek?

- Ami mögött nincs élmény, az hamis dolog. Az én életemet, írásaimat nagyon meghatározzák még ma is. Akarva akaratlan gyakran visszaemlékeznek az ember dolgokra.

- Mi a véleménye önnek a sikerről, hiszen több díj, kitüntetés birtokosa?

-A siker jó dolog. Attól is függ, hogy mi a siker. Siker az, ami belülről jön, kínlórással, rákészléssel, vagy spontán jó dolog születik. Pl.: elültetni egy fát, megírni egy verset. Siker az, amikor az ember jól csinálja azt, amit elvállalt, vagy amivel éppen foglalkozik. A sikerélmény szárnyakat ad, de elbizakodottá is tehet. Ezért is nem szeretem pl.: a Megasztár stb. műsorokat a tv-ben. Ezek a fiatalok túl korán

kapnak visszajelzést, az elismerés aránytalan a teljesítménnyel.

- Melyik díjára a legbüszkébb?

- A Kossuth-díjnak nagyon örültem. De úgy gondolom, hogy a díj jó, ha van, de nem azért élünk.

- Min dolgozik most?

- Írom az életemet Világ, világom címmel jelenik meg a Hittelben.

- Mi, vagy mik a legfontosabbak az ön számára az életben?

- Maga az élet, mindaz, ami az életet segíti. Éltesítő közegem a család /18 fő, ha összejövünk/, a természet, s a szellemi társak: élők és könyvbe kötöttek.

Fiától, Buda Ádámától a következőket kérdeztük:

- Milyen hangszereken játszik?

- Lanton, kobzoson, tekerőlanton, s néhány ázsiai hangszereken: dombrán (kazah pengetős hangszer), udon (török lant), különböző furulyákon. Egy szentendrei zeneiskolában tanítok. A felsorolt hangszerek közül a lantot és a kobzost tanítom.

- Melyik a kedvenc hangszere?

- Az, amit éppen a kezemben fogok, mert akkor én játszom rajta. De fordítva is igaz: hallgatni is szeretem.

- Mit jelent az, hogy ön énekmondó?

- Régen a vers csak dallammal együtt létezett. A szerzők hangszerkísérettel adták elő. Mivel a versek hosszabbak voltak, mint a maiak, így helyeként csak mondták a szöveget, s nem énekelték.

- Hogyan történik édesapja verseinek megzenésítése?

- Édesapám a dallamszerző, én pedig a hangszerelést csinálom.

Nagyon örültünk, hogy mi készíthettünk interjút a Kossuth-díjas költővel. Jó érzés volt hallani történeteit az 56-os eseményekről és életéről.

Szántó Vivien, Nagy Anita 8.b

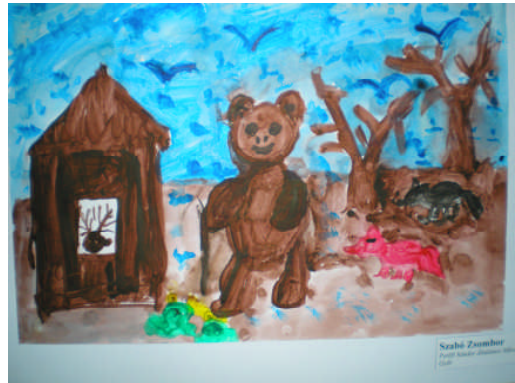
Ovisaink Oldala

**„Őszbe csavarodott a természet feje
Dérré vált a harmat, hull a fák levele,
Rövidebb, rövidebb lesz a napnak útja,
És hosszúkat alszik rá, midőn megfutja”
/Arany János: Őszbe csavarodott a természet feje/**

Mi ovisok nagyon örültünk ennek a kellemes őszi időnek, hiszen nagyon sokat sétáltunk, kirándultunk - közben sok őszi levelet, illetve termést gyűjtöttünk, amelyekből csodálatos képeket, és számos kis szobrot (versenyautót, hóembert stb.) készítettünk.

Voltunk szüretelni is, almát, szőlőt szedtünk a tényői dombok alatt. Mi, a Rozmaring csoportosok Bodáné

Marika néni kertjében szőlőt szüreteltünk, amiből mustot préseltünk, majd jóízűen elfogyasztottuk. A fára mászást is kipróbáltuk – Nyuszi csoportosok - Orbánné Erika néni almásában. Többen járhattunk a vásárcsarnokban, ahol igaziból vásárolhattunk gyümölcsöket, zöldségeket, - ami egyébként nagyon egészséges. Egy őszi napon busszal a baráti táborba mentünk. Ahogy megérkeztünk birtokba vettük a tábor játszóterét, focipályáját, jót játszottunk, majd túrázni indultunk az erdőbe. Kezdetben a napocska sem süttött, de mire vége lett a túrának ragyogó idő lett. Az erdőben nagyon jó volt! Kerestünk vándorbotokat, megfigyeltük az itt élő állatok lábnyomait, a vaddisznók dagonyáit, hallgattuk a madarak hangját, és körülöleltük a vastag törzsű fákat, valamint a vadlesről is lenézhattunk - arról a helyről, ahonnan a vadász bácsik lesik éjszaka a vadakat.

Visszafelé
nagyon
meredek
úton jöttünk

le, csak araszolgatva, összekapaszkodva tudtunk az erdő aljára lejutni. Élményeinkről sokáig beszélgettünk, és rajzokkal is megörökítettük őket. Voltatok már istállóban, láttatok már kis bocit, ahogy szopik? Mi láttunk Papp Karsai bácsi gazdaságában. Megismerhettük az állatok lakhelyeit, szokásait, életét. Ezt is megörökítettük rajzokkal, majd elküldtük pályázatra.

Benedek Elek születésnapja alkalmából népmeséket vetítettek nekünk a kastélyban. A vetítés után - ami nagyon tetszett mindannyiunknak - kifestők közül válogathattunk. Szorgalmasan látogatjuk a könyvtárat is, Nagy Emilné Marika néni sok szép könyvet megmutatott nekünk, és mi is mondtunk neki azokból a versekből, amiket az óvó néniktől tanultunk.

Nagyon szeretünk rajzolni az oviban, ennek az óvó nénik is nagyon örülnek, és elküldik rajzainkat a rajzpályázatokra. Legutóbb a Móra Ferenc Általános Iskola által meghirdetett pályázaton vehettünk át ajándékokat.

Berei Noémi Ibolya csop.
Füredi Virág Nyuszi csop.
Kaczor Márton Ibolya csop.
Suller Zoltán Nyuszi csop.
Szabó Dávid Nyuszi csop.

Szabó Zsombor Ibolya csoportosok lettek helyezettek. Gratulálunk nekik!

Szászszorszép csoportosok bábelőadáson vehettünk részt a Marcalvárosi Közoktatási Központban. A Mosó Masa mosodája című darabot néztük meg. Le is rajzoltuk az élményeinket, reméljük mi is sikert aratunk velük.

„Ez a ház, az a ház, amelyikből nincsen száz, ki

itt belépsz tárt karokkal vihetsz mesét száz marokkal.”

Nálunk Méhecske csoportosoknál ez a mondóka jelzi a mesehallgatás kezdetét, ami a játék és mozgás mellett kedvenc elfoglaltságunk. Amit az óvó nénik mesélnek nekünk varázslatokban, érzelmekben gazdagok. Ezekből többször is részesülünk naponta, ezek a közösen átélt élmények nagyon fontosak személyiségünk fejlődéséhez. Olyan meséket hallhatunk, amelyek valamennyiünknek kedvenceivé válhatnak, és amiket szívesen le is rajzolunk. Íme egy rajz, ami a Ludas Matyi című mese alapján készült.

**„Nincs szebb madár, mint a lúd
Nem kell neki gyalogút,
Télbe, nyárba mezítláb,
Így kíméli a csizmát.”**

Novemberben Márton napot tartottunk az óvodánkban. Ezt első alkalommal rendezték meg nekünk, és nagyon jól éreztük magunkat a családjainkkal együtt. Nagy izgalommal készültünk rá, délelőtti süteményeket készítettünk csoportunkban, a dajka nénik pedig tököket és libát sütöttek nekünk délutánra, amit a szüleinkkel együtt fogyasztottunk el. Másorral is készültünk, volt olyan csoport, amelyik hagyományörző (Ibolya csoport), volt, amelyik mese

feldolgozásával

(Nyuszi csoport). Sokat énekeltünk együtt, beszélgettünk – kellemes délután volt. Csodálatos lámpásokat is készítettünk, – ebben az apukák is segítettek nekünk, - valamint ludakat is színeztünk az anyukák segítségével. Többen ezekkel a szép színes lámpásokkal sétáltunk haza, s közben gyönyörködtünk a szép színes fények játékában.

Nagyon várjuk már a Mikulást,

már a csoportszoba ablakába gyűjtjük a csizmákat. Azt mondták az óvó nénik, ha jók leszünk ajándék is lesz benne. Levelet is írtunk a Mikulásnak, a Rozmaring csoportosok igaziból el is küldték Nagykarácsonyba.

Mi verseket és énekeket is tanultunk ám. Ti is ugye? Sziasztok!

Kellemes Karácsonyt kívánunk mindenkinek

Ovisok

Jól éreztük magunkat!

Tökfesztivál

A Mikulás-műsort az 5.b-ek adták elő.

Én gyakran internetezek a könyvtárban

Talán azért jó internetezni mert mindent megkereshetek rajta, amit szeretnék. Vannak keresőprogramok, amelyek ebben segítenek. Ilyen például a google (www.google.hu). Ezek azért is, mert könnyen és gyorsan megtalálható bármi. Ha szeretnél akkor a számítógépen játékot is játszatsz, van a „neten” érdekes és hasznos quiz, ügyességi játék és sok egyéb. Az internet ugyanis nem csak tudományból áll. Játékokkal múlathatjuk az időt, amelyeket pl.: a www.startlapjatekok.hu weboldalon találhatunk. Engem szórakoztat a Honfoglaló (www.honfoglalo.hu), ahol más gyerekekkel mérhetem össze tudásom, és közben sokat tanulhat az ember. Aztán lehet a számítógépen MSN-ezni is. Ennek segítségével a barátainkkal beszélgethetünk, akik otthon vannak. Még a szobafogság gyötrelmei is enyhülhetnek... Lassan az e-mail is a mindennapok része, olyan akár egy levelezési cím, csak a leveleket gyorsabban, pontosabban kapjuk meg, mert a postás biztosan nem késik. Lehet, hogy mindent te sem találsz meg, ha a házi feladatodhoz, vagy a kiselőadáshoz készülsz, de a legtöbbet magad is megoldhatod. A könyvtárosok: Marika néni és Gábor bácsi biztosan szívesen segítenek, ha elakadsz. Persze vannak az interneten olyan illemszabályok, amiket be kell tartani. Ha valaki számítógépezni szeretne a könyvtárban, akkor fel kell írni magát egy lapra, amelyen regisztrálják, hogy kik, mikor, és meddig vannak ott. Amikor lejárt az idő (egyszerre fél órát lehetsz ott), akkor át kell adni valakinek a helyet, viszont ha nem jön senki, megint fel írhatjuk magunkat fél órára. A könyvtárnak 8 számítógépe áll a rendelkezésünkre a nyitvatartási időben, ami a következő:

Hétfő: 12-18

Kedd: zárva

Szerda: 10-16

Csütörtök: 12-18

Péntek: 10-16

A könyvtárról olvashattok még a www.bezeredj-kastely.hu honlapon is.

Kapuvári Eszter 5.b

Etika órán „születtek”:

A táj

Gyönyörű hold ragyog a
Határtalan égen,
míg magas templom szépül
kint a nagy réten.

Zöldellő fák levelei hullanak
magas hegyek omlanak
barna föld növekszik
addig a fa öregszik.

Csillag Ádám 7.b

A táj

Fényes hold ragyogása
sárguló fák levélhullása
szép hegyek látszanak
kék ég felhőtlen
nagy templom messziről látszik
kicsi falu elveszik

Molnár Máté 7.b

III. Magyar Évezredek Hétvége

November 18-án szombaton a 40-es busszal indult csapatunk a Petőfi Sándor Művelődési Házba, a történelem versenyre. Miután megérkeztünk sok-sok régi tárgygal és étellel találkoztunk: ruhákkal, hangszerekkel és megcsodálhattuk a jurtát is, amiben az ősmagyarok éltek. Miután megkezdődött a verseny, egyre izgalmasabb feladatoknak láthattunk neki, ám voltak olyan kérdések is, melyek nem igazán a témakörhöz kapcsolódtak. A jól megoldott feladatokért apró babszemeket kaptunk. Hála a petőfis diákoknak, harmadik helyezési értünk el. Miután vége lett a versenynek körülnéztünk a Baross úton és egy fagyit is megettünk. Versenyzők: Kószás Kriszta, Kovács Nóra, Marosi Patrik, Lakó Anna 6. osztályos tanulók.

Köszönjük Sulyok Attiláné, Erika néninek, hogy elkísért minket, mert nélküle nem jött volna létre ez a szórakoztató verseny.

*„Építsünk hidat szavakból határok fölé,
S elindulhatunk egymás felé!
Építsünk hidat, ha nem megy másképp hát így kezdjük el,
Míg magyar szóra magyar szó felel!”*

/Ismerős arcok/

Lakó Anna 6.b

Versenyeredmények

Varga Tamás matematika verseny iskolai fordulója

Baksa Dominik 7.b

Kuti Ákos 7.a

Pénzes Patrícia 7.b

Felkészítő tanárunk: Jakab Lászlóné

Molnár Gábor 8. a

Szigethy Ádám 8.a

Ambrus Dávid 8.a

Marót Rezső megyei matematika verseny iskolai fordulójáról tovább jutottak

Kovács Bálint 5.b

Smercek Enikő 5.b

Felkészítő tanárunk: Jakab Lászlóné

Karczag Bernadett 5.a

Felkészítő tanára Wernerné Póheim Judit

Tímár Norbert 5.b

Felkészítő tanára Jakab Lászlóné

Zavada Delinke 5.a

Felkészítő tanára Wernerné Póheim Judit

Rum Szabolcs 5.b

Felkészítő tanára: Jakab Lászlóné

Marosi Patrik 6.b Felkészítő tanárunk: Jakab Lászlóné

Kovács Nóra 6.a

Felkészítő tanára: Macherné Bedőcs Rita

Kustos Dóra 6.b

Kelemen Bettina 6.b

Felkészítő tanárunk: Jakab Lászlóné

Gyárvárosi megyei matematika verseny

Marosi Patrik 6.b 8.

Felkészítő tanára: Jakab Lászlóné

Kovács Nóra 6.a 12.

Felkészítő tanára: Macherné Bedőcs Rita

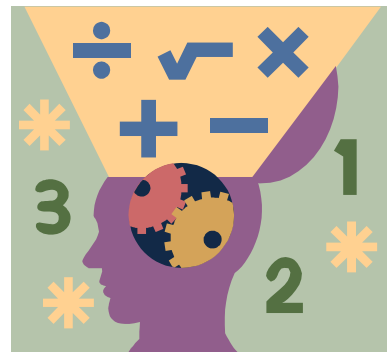
Pénzes Patrícia 7.b 8.

Kuti Ákos 7.a 12.

Ambrus Dávid 8.a 6.

Major Márton 8.b 10.

Felkészítő tanárunk: Jakab Lászlóné

Megyei szintű angol (a Gyakorlóban)

Az írásbelin az első tízben volt, ezért szóbelire továbbjutott: Kuti Ákos 7.a, Molnár Patrícia 7.b

Országos szintű angol verseny iskolai fordulóján:

Molnár Patrícia 7.b I.
Sas Lilla és Péntes Patrícia 7.b II.
Kuti Ákos 7.a III.

Felkészítő tanár: Simon Lászlóné

Országos angol nyelvi verseny iskolai forduló

Tóth Gergő 8.a I.
Kovács Renáta 8.a II.
Ambrus Dávid 8.a III.

Megyei angol verseny írásbeli forduló

Major Márton 8,b 25.

Felkészítő tanáruk: Bolláné Takács Enikő

Városi anyanyelvi verseny Kisbajcon

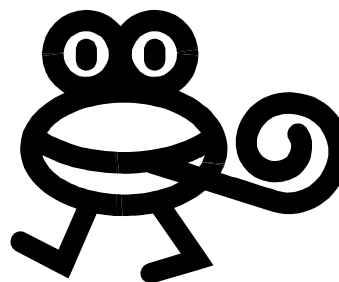
Kovács Nóra 6.a III.
Marosi Patrik 6.b II.
Szántó Vivien 8.b III.

Felkészítő tanáruk: Süveges Juszti

Molnár Patrícia 7.b III.

Felkészítő tanára: Bősze Levente

Felkészítő tanár: Simon Lászlóné

Simonyi Zsigmond Országos Helyesírási verseny iskolai fordulója

Karczag Bernadett 5.a	I.	Németh Erzsébet 7.a	I.
Szántó Gábor 5.b	II.	Márton Ramóna 7.a	II.
Füredi Péter 5.a	II.	Kuti Ákos 7.a	III.
Smercsek enikő 5.b	III.	Molnár Patrícia 7.b	III.
Kovács Nóra 6.a	I.	Kamocsár Kinga 8.a	I.
Kalamár Réka 6.b	II.	Németh Viktória 8.a	II.
Kis Nándor 6.b	III.	Szántó Vivien 8.b	III.

Felkészítő tanárok: Süveges Juszti és Bősze Levente

Közlekedéssmereti verseny iskolai fordulójáról a megyeire jutott:

Major Márton 8.b és Péntes Martin 4.a

Felkészítő tanár: Selmei Lajos

Rajz és vizuális kultúra

Országos közlekedésbiztonsági rajzpályázat

Szele Richárd 5.b különdíj

„Milyen lesz Győr felnőtt koromban?”

városi rajzpályázat

Szabó Patrik 2.a II.
Iker Tamás 5.b különdíj
Mizsér Gergő, Tóth Tamás, Pryma Attila 4.a különdíj

Felkészítő tanáruk: Lázárné Verebes Ilona

„Egészséges fogakért” városi rajzpályázat

Mózes Katalin 2.a I.
Pápai Blanka 2.a IV.
Venezs Márk 2.a V.

Felkészítő tanáruk: Lázárné Verebes Ilona

Városi rajzpályázat

Pintér Marcell 4.b különdíj
Felkészítő tanára: Lappints Csaba

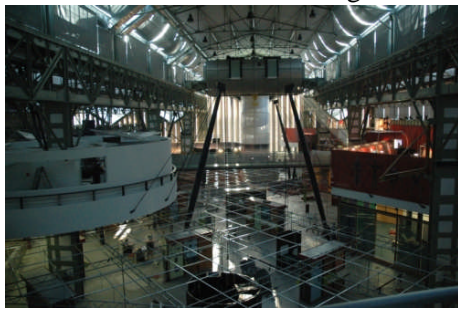
Játékos sportverseny megyei döntő

Emlékezetes nap lesz a december 12-e az alsó tagozatos diákoknak, akik részt vettek a beledi játékos sportverseny megyei döntőjén. A 18 fős csapat felkészítőjükkkel, Haczi Józsefné Marika nénivel nagyszerű versenyt vívott a részt vevő csapatokkal, és felállhattak a dobogó 3. fokára, a népes szurkolócsapat (lelkes tesók és szülők) előtt. A csapat tagjai: Baksa Boglárka 4.a, Fehér Bíborka 2.b, Gricz Barnabás 3.a, Horváth Petra 3.a, Janicsek Zsanett 4.b, Kalamár Bianka 3.a, karikás Dóra 2.b, Korsós Martin 2.b, Varga Bence 2.b, Pápai Blanka 2.a, Péntes Martin 4.a, Sebestyén Bence 4.a, Tímár Eszter 4.a, Pintér Marcell 4.b, Sisa Norbert 3.a, Szabó Balázs 3.b, Varga Szabolcs 3.b, Pintér Klaudia 3.a. **Gratulálunk!**

Budapesti kirándulás

December közepén ismét felkerekedett a két ötödik osztály, és kirándulást tettünk Budapestre. Jártunk a Hadtörténeti Múzeumban, ahol megtekintettük a nándorfehérvári csata 450. évfordulója tiszteletére rendezett kirándulást. Az idegenvezető sok érdekeset mesélt Hunyadi Jánosról, Kapisztrán Jánosról, a törökök és a magyarok fegyverzetéről. Megdöbbentő volt számunkra, hogy a lovagoknak milyen nehéz öltözetet kellett viselniük a csatában. Úticélunk következő állomása a Jövő háza és a Csodák Palotája volt. Fantasztikus dolgokat láttunk a tudomány, a technika jelenlegi fejlettségéről, illetve a jövőbeni fejlesztésekről. A legjobban a robot tetszett nekünk, aki minden kérdésünkre értelmesen válaszolt. Részt vettünk a Mars-utazáson, megnéztük a Microsoft által kifejlesztett értelmes házat. A Csodák Palotájában pedig sok érdekes logikai, ügyességi játékot próbálhattunk ki. Az Öveges-teremben játékos fizika kísérletet néztünk meg. Nagyon jól éreztük magunkat a kiránduláson.

Borsodi Melani, Nagy Sándor 5.a, Szántó Gábor, Rum Szabolcs, Lakó Rebeka, Cseh Mirella 5.b

Végre van énekkara iskolánknak!

Iskolánk énekkara december 15-én az **Eszterházy-palotában** szerepelt, a Múzeumbaráti-kör karácsonyi összejövetelén. Dömötör Tibor versével kezdtük a műsort, amelyet Fülöp Ferenc tanár úr tanítványai kürtjátékukkal színesítettek. Mi karácsonyi népdalt, adventi gregorián dallamot és egy Bach dalt énekeltünk. Ezután hangulatos vendéglátásban volt részünk, ahol sok dicséretet kaptunk a közönségtől. A szereplés előtt kipróbálhattuk a nem rég felújított **zsinagóga** csodálatos akusztikáját. Talán a gregorián dallam szóltszabban ebben az illusztris környezetben.

Helyesbítés!

Előző számunkban tévesen jelent meg a Magyar Tudományos Akadémia elnökének neve. A jelenlegi elnök: Vizi E. Szilveszter. A tévedésért elnézést kérünk.

Alsósok

Lendvay Péter 4.b

Gyóri Kata 3.b

Szabó Patrícia 3.b

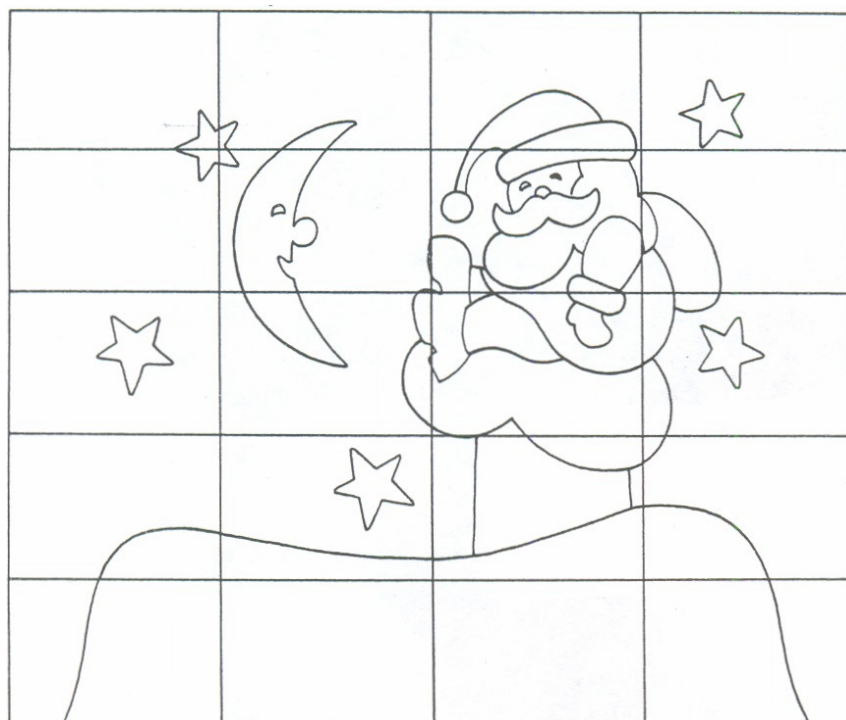

Nagy Bálint 4.b

Nyíri Martin 4.b

meseillusztrációi

Karácsonyi kirakójáték.

Másoljátok át rajzlapra,
színezés után vágjátok ki!
Jó játékot!

Boldog új esztendőt kívánunk!

CSENGETÉS, a Ménfőcsanakai Petőfi Sándor ÁMK tanulóinak lapja.
Megjelenik az „Ifjúságért” Alapítvány támogatásával.
Szerkesztő: Süveges Jusztínia, Tördelő szerkesztő: Macherné Bedőcs Rita,
Nyomtatás: Palatia Nyomda.